

Դոկտ. Թամար Տասնապետեանի երկրորդ աշխատասիրութիւնը Մովսէս Խորենացիի «Պատմութիւն Սրբոհայր Սատուածածնի եւ Պատկերի Նորա»-ն Ձեռագիրներու ֆնակայան հրատարակութիւնն է:

Իր բացատրականին մէջ կ'ըսէ.–

«Հին հայ մատենագրութեան ամենէն արժեքաւոր հեղինակներէն մէկն է Մովսէս Խորենացին. իսկ իբրեւ պատմագիր՝ իրեն վերապահուած է ամենէն բարձր տեղը: Ան հեղինակ է մաքու աշխարհագրական, հոնետրական, թարգմանական, դաւանաբանական երկերու, որոնք մեծ դեր ունեցած են հայ աւտուածաբանական մտքի զարգացման մէջ: Իբրեւ այդպիսին շահեկանօրէն աչքի կ'իյնայ Խորենացիի հրապարակուող դաւանաբանական աշխատութիւնը, որ ձեռագիրներու մէջ յղացուած է իբրեւ համառօտ նամակ մը եւ անոր ընդարձակ պատասխանը՝ «Թուղթ Սահակայ Արծրունւոյ մեծի իշխանի Վասպուրականի» եւ «Պատասխանի թղթոյն Սահակայ»: Դաւանաբանական այս աշխատութեան յօրինումը իբրեւ նպատակ

ունէր գորացնել Հայ Եկեղեցիի գաղափարաբանական – ազգայնական ոգին՝ ընդդէմ օտար ունձագութիւններու: Այս պատճառով ալ անոր մէջ արծարծուող խնդիրները յատկապէս քրիստոսաբանական – Մարեմաբանական նկարագիր ունին» (էջ 1):

66 մեծադիր էջնոց այս գրքոյը զուտ բանասիրական բնոյթ ունի: Տասնապետեան ընդօրինակելով Վենետիկի բնագիրը (T = հրատ. 1865, էջ 281-296), զայն համեմատած է 17 այլ ձեռագիրներու հետ (Նրեւան 8, Վենետիկ 5, Վիեննա 3, Երուսաղէմ 1) էջ 15-40: Ապա, էջ 41-66 տպած է «Խորենացիի նոյն գրութեան ազատ զարգացում ունեցող ձեռագիրները»:

Հայրախօսական ու Մարեմաբանական իր գիտաշխատութիւններուն շնորհիւ, Թամար Տասնապետեան իր արժանի տեղը գրաւած է հայագիտութեամբ զբաղող անուանի կին գրողներու հոյիւն մէջ:

ԲԱՐԳԷՆ ԹՕՓՅԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱՌՈՐԱԿԱՆՔ

Պատրիարք Սրբազան Հօր անունով, որ իբրեւ Կաթողիկոսական Տեղապահ էջմիածին կը գտնուէր, Նոր Տարուան եւ Ս. Ծննդեան տօներուն առիթով Բարեմաղթութեանց եւ շնորհաւորութեան գիրեր յղուեցան Հոգեւոր եւ Կառավարական պետերուն, որոնց շնորհաւորագիրները ընդունուած են.–

– Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ Հայրապետ, Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Գարեգին Կաթողիկոսին:

– Թուրքիոյ Հայոց Ամեն. Տ. Գարեգին Պատրիարք Գագանեանին:

– Հռովմէական Կաթողիկ Եկեղեցւոյ Դաւանադատական Նորին Սրբութիւն Յովհաննէս Պօղոս Բ. Պապին:

– Մոսկուայի եւ Ռուսիոյ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ Ամեն. Տ. Տ. Ալեքսէյ Բ. Սրբազան Պատրիարքին:

– Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան Նախագահ Տիար Ռոպերթօ Կիւլպէնկեանին:

– Թեմակալ Առաջնորդներուն, Պետական եւ Ազգային Հաստատութեանց ղեկավարներուն:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ

S. ԹՈՐԳՈՄ ԱՐԶԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

LOCUM TENENS OF CATHOLICATE
OF ALL ARMENIANS
ARCHBISHOP TORKOM
MANOOGIAN

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷԶՄԻԱՇԻՆ
Տեղեք: 243326 KREST SU
Ֆաքս: (78852) 151077
Հեռ. (78852) 288666
57-07 Կառ.

REPUBLIC OF ARMENIA
HOLY SEE OF ST. ETCHMIADZIN
Telex: 243326 KREST SU
Fax: (78852) 151077
Tel: (78852) 288666
57-07 Govern.

Թիւ ---729

" 3 " --- Դեկտեմբեր 199 թ.

ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ

S. ԴԱԻԻԹ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՀԱԿԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ ՓՈԽԱՆՈՐԿ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ*"Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ":*

Աստուծոյ ողորմութեամբ և Ամենայն Հայոց հանգուցեալ Հայրապետին,
Տ. Տ. Վազգէն Ա Կաթողիկոսի յիշատակը մեր սրտին, Մայր Աթոռ Սուրբ
Էջմիածնէն Ձեզ և Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան անդամներուն բերում
ենք աւետիսը մեր Տիրոջ՝ Յիսուսի Քրիստոսի հրաշափառ Ծննդեան, Մեր
սրտագին մաղբանգներով հանդերձ:

Սուրբ Ծննդեան կենարար շնորհները բոլր առատապէս բաշխուին
Միաբանութեանդ հոգևոր սպասաւորներուն և եկեղեցանուր անդամներուն և
համայն հաւատացեալ ժողովրդեան, ի շինութիւն և ի լուսաւորումն անոնց
հոգևոր ու համայնօրէն կեանքին:

Սուրբ Ծննդեան աւետիսով ընդունեցէ՛ք Մեր սիրոյ ողջոյնը և մաղբանքը,
որ Տիրոջ օրհնութեամբ շարունակէ՛ք Ձեր հոգևոր առաքելութիւնը մեր Մայր
եկեղեցիի անդատանի մէջ՝ միշտ Սուրբ Հոգիով ներշնչուած:

Եղբայրական սիրով ի Քրիստոս

Աղօթակից՝

Թորգոմ Արզեպիսկոպոս

ԹՈՐԳՈՄ ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ ՄԵԾԻՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԱՆԹԻՆԵԱՍ - ԼԻԲՆԱՆՍ

Թիւ.....269/ 94

Հ.Ի.Ր. 002

Անթիլիաս, 14. Դեկտեմբեր. 1994.....

Ամենապատիւ
Տ. Թորգոմ Արքեպսկ. Մանուկեան
Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի
Երուսաղէմ.

Սիրեցեալ եղբայր ի Քրիստոս,

Այս օրերուն քրիստոնեայ ողջ աշխարհին հետ միասին կը պտրաստուինք ողջունելու Նոր Տարի մը եւս, 1995 թուանշանով, տօնախմբելու մեր Տիրոջ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի ծննդեան եւ աստուածայայտութեան սուրբ տօնին խորհուրդը եւ ընդառաջելու անոր պատգամին:

Եղբայրական պարտք կը զգանք այսու գրով յայտնելու Ձեզի Մեր շնորհաւորական շնորհ զգացումները եւ միասնաբար աղօթելու Ձեզի հետ աշխարհի խաղաղութեան եւ մեր հայ ժողովուրդի, Ս. Եկեղեցւոյ ու մայր հայրենիքի անասան պահպանութեան եւ պտղաւից արդիւնաբերութեամբ ծաղկման համար:

1995 թուականը մեր համայն ազգի կեանքին մէջ յատուկ նշանակութիւն մը ունի անոր համար, որ 80-ամեակն է հայ ժողովուրդի վերջին մարտիրոսութեան՝ Ապրիլեան Եղեռնի նահատակներուն: Բոլորիս համար ակնյայտ է այլեւս որ հայութեան դէմ գործուած ցեղասպանութիւնը չհասաւ իր վախճանական նպատակին: Հայ ժողովուրդը քրիստոնէական հաւատով զրահուած՝ Քրիստոսի ծննդեան մէջ տեսաւ վերածնութեան ոյժը: Քրիստոսի մարդեղութիւնը Աստուծոյ մարդոց հետ ըլլալու արարքին գերագոյն եւ հզօրագոյն արտայայտութիւնն է: Քրիստոսի անունը **Հմմտնուէլ** է որ կը նշանակէ «Աստուած՝ մեզի հետ»: Եւ երբ Աստուած մեզի հետ է եւ մենք՝ Աստուծոյ հետ, անմահութեան, յաւիտենականութեան ոյժն է որ մեր մէջ կը դառնայ ներգործօն:

Վերածնութեան իրողութեան այս խոր գիտակցութեամբ եւ առաւել պայծառութեան այս տեսլիճով կ'ողջունենք Ձեզ եւ կ'աղօթենք առ Բարձրեալն Աստուած, որ իր մարմնացեալ Որդւոյն ծննդեան խորհուրդովը զօրացնէ Ձեզ, Սրբոց Յակոբեանց Ուխտեալ Միաբանութեան բոլոր անդամները եւ համայն հաւատացեալ հայ ժողովուրդը: Քրիստոսով եւ մեր հայրերու սուրբ հաւատով շաղախուած եւ միազանգուած մեր սուրբ եկեղեցւոյ միութիւնը թող առաւել եւս ամրանայ եւ բազում բարիքներ ընծայէ մեր ժողովուրդին եւ մայր հայրենիքին:

Եղբայրական սիրոյ ողջունիւ

ԱՐԾԱԿԻՑ

ԳԱՐԵԳՈՐ Բ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻՏՆԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
A.R.A.R.®

Патриарх
Московский
и всея Руси

119034 Москва, Чистый пер. 5

Его Блаженству,
Блаженнейшему ТОРКОМУ МАНУКЯНУ,
Армянскому Патриарху Иерусалима,
Местоблюстителю Католикоса всех армян

Ваше Блаженство !

Ныне опять вся тварь освящается и веселится, зря великую тайну пришествия на землю воплощенного Бога Слова, а весь христианский мир ликует, принимая дар Божественной благодати, воссиявшей из Вифлеемского Вертепа; воспевая Богомладенцу Иисусу Христу хвалебную песнь вместе с бесплотными ангелами: "Слава в вышних Богу и на земли мир" (Лк.2,14), спеша вместе с пастырями припасть к подножию Его колыбели, сопутствуя волхвам, принести Ему свои посильные дары.

Воочию исполнилось древнее обетование, возвещенное за столетия пророком Исаией: "Се Дева во чреве примет и родит Сына" (Ис.7,14) и мы вместе с этим провидцем божественных судеб торжествуем и восклицаем: "Младенец родился нам; Сын дан нам" (Ис.9,6), и, ликуя, прославляем Начальника новой жизни, Спасителя, избавившего земнородных от древней клятвы и даровавшего нам милость и мир.

От всего сердца поздравляю Ваше Блаженство с Праздником Рождества по плоти Господа нашего Иисуса Христа и молитвенно желаю многих и благих лет благословенного служения во славу Божию, крепкого здоровья и успехов во всех Ваших начинаниях.

С радостью о Богомладенце Христе

ПАТРИАРХ МОСКОВСКИЙ И ВСЕЯ РУСИ

Рождество Христово
1994/1995 г.
г. Москва

ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆԸ ՀԱՅՈՑ
ԳՈՒՄԳԱԲԸ - ՍՏԱՆԳՈՒԼ

ARMENIAN PATRIARCHATE

TR - 34480 KUMKAPI - ISTANBUL

Tel. : (90 - 1) 517 0970 or 71

Fax : (90 - 1) 516 4833

1 Յունուար 1995

002683

Նորին Ամենապատուութիւն
Տ. Թորգոմ Բ.
Պատրիարք Ս. Երուսաղէմի
ԵՐՈՒՍԱԴԷՄ

Ամենապատիւ Եղբայր ի Քրիստոս,

Մեծ եւ Աքանջելի Խորհուրդի Յայտնութեան Տօնը անգամ մը եւս կը գօտեպնդէ զմեզ Հաւատքով, յոյսով ու սիրով եւ զօրացած կը նայինք դէպի լուսաւոր ապագան: Կը զգանք անգամ մը եւս թէ՛ Աստուած կը խօսի մեզի հետ իր իսկ Միածին Որդւոյն միջոցաւ: Մեր Տէրը Քրիստոս, Խաղաղութեան ծարաւն ունեցող մարդկութեան համար եղաւ «Խաղաղութեան Իշխանը»: Երէկ, այսօր եւ յաւիտեան նոյն Քրիստոսն է որ կը յայտնուի իր Խաղաղութեան եւ սիրոյ պատգամով: Որքա՛ն պէտք ունի մարդկութիւնը զգալու «Խաղաղութեան Իշխան»ին ներկայութիւնը, զի «դադարեացին յարձակմունք թշնամեաց, տնկեցի սէր եւ արդարութիւն ի յերկրի»:

Ամանորի եւ Աստուածայայտնութեան տօներուն առիթներով ջերմագինս կը շնորհաւորենք Ձեզ եւ կ'աղօթենք Ձեր Թանկագին առողջութեան: Թող Տէրը անսասան պահէ Ս. Թաղութանց Առաքելական Աթոռը իր Միաբանութեամբ:

Եղբայրական սիրով ու աղօթակցութեամբ՝

Գարեգին Պատրիարք Կ. Պոլսոյ